

زندگی نامه استاد سید عبدالله انوار

خانواده‌ای مذهبی، سیاسی، خوشنام، اهل دین و علم و ادب، از خاندان علامه سید نعمت‌الله جزایری - فقیه معروف عصر صفوی - تولد یافت. نام خانوادگی انوار، برگرفته از نام کتاب معروف سید نعمت‌الله جزایری است به نام «انوار نعمانیه». وی پس از پایان تحصیلات ابتدائی و متوسطه، تحصیلات عالی خود را هم‌زمان در دو رشته حقوق (دانشگاه تهران) و ریاضی پی گرفت و هم‌زمان در محضر اساتید معتبر داخلی و خارجی در حوزه ریاضی و علوم هندسه در خارج از دانشگاه به شیوه مطالعه و تحقیق آزاد نیز بهره‌ای کامل گرفت و به دانشی وسیع در این عرصه‌ها دست یافت. پس از فراغت از تحصیل، چندسالی در آموزش و پرورش به تدریس زبان انگلیسی پرداخت و بعد، مدتی را در وزارت فرهنگ به کار ترجمه مشغول شد. سپس مسئولیت بخش نسخ خطی کتابخانه ملی و حفظ و حراست از این گنجینه بی‌بدیل را به تنهایی و تا پایان بازنشستگی برعهده گرفت و با حضور پیوسته و مداوم خود - که روز و شب و ساعات مشخص و محدودی نداشت - موفق به انجام خدمات ارزنده‌ای از جمله تألیف و تدوین ده جلد فهرست نسخ خطی فارسی و عربی این کتابخانه گردید. فعالیت‌های فرهنگی ایشان نظیر تدریس، تحقیق آموزش و راهنمایی اساتید، دانشجویان و پژوهشگران علاقمند به مباحث نسخه‌شناسی، متن پژوهشی و فهرست‌نگاری و ... پس از بازنشستگی و تاکنون ادامه داشته است. ایشان صاحب آثاری ارزشمند در حوزه‌های مختلف نسخه‌شناسی، فهرست‌نگاری، تصحیح، جلدسازی تاریخ، ریاضی، منطق، فلسفه و ... می‌باشند. همکاری طولانی استاد انوار با دکتر معین که در انتشار ده جلد از لغت نامه دهخدا توسط

سیدعبدالله انوار، ریاضی‌دان، محقق، فهرست‌نگار و نسخه‌شناس برجسته معاصر، فرزند روحانی مجاهد سید یعقوب انوار شیرازی - از آزادی‌خواهان صدر مشروطیت و مدرس حوزه‌های علمیه - در سال ۱۳۰۳ ه.ش، در تهران و در

تهران - مهرماه ۱۳۲۱ - منزل خانم سیدعبدالله

استاد عبدالله انوار، تهران دفتر نامه بهارستان ۱۳۸۲.
(عکس از: نادر م. کاشانی)

کتابخانه ملی، عضویت در گروه علمی موسیقی فرهنگستان هنر و همکاری ثمربخش و غیرانتفاعی با مراکز تحقیقاتی، مؤسسات پژوهشی، جشنواره‌های علمی، کتابخانه‌های بزرگ و ... همچنین نقد و بررسی تازه‌های نشر در حوزه‌های کتابداری، اسناد، نسخه شناسی، تاریخ معاصر، ادبیات، تاریخ، فقه و اصول، منطق و فلسفه، ریاضی و هندسه و ... که در بسیاری از موارد (بیش از صد کتاب) به شرح و تفسیر، نقد و نظر، حاشیه‌نویسی بر متن و اصلاح و رفع اشتباهات مؤلف انجامیده است؛ و از دامنه وسیع و کم‌نظیر معلومات، دانش و تبحر ایشان در علوم مختلف حکایت دارد، برای هر علاقمند، در عین شگفتی و اعجاب، ایجاد انگیزه و اشتیاق می‌کند. حضور ارزشمند، آگاهانه و با احاطه و اشراف کامل ایشان به مباحث و موضوعات مطروحه در سمینارها، بزرگداشت‌ها، کنگره‌های بین‌المللی (از جمله فارابی، ابن سینا، خواجه نصیر طوسی، قطب‌الدین شیرازی و ...) به آشنایی هر چه بهتر و دقیق‌تر مردم کشورهای دیگر با چهره‌های برجسته و اندیشمندان نخبه این سرزمین کهن، انجامیده است. استاد انوار با این بضاعت عالی علمی و بصیرت تحقیقی وافی و ملاحظات تاریخی، سیاسی، همواره چون صاحب‌نظری امین و متخصصی آگاه و اندیشمندی توانمند، برای مراکز فرهنگی کشور (چون: کتابخانه‌های ملی، مرکز اسناد کتابخانه تخصصی وزارت خارجه و ...) عمل کرده، مرجع مورد وثوق و مشاوری صالح بوده‌اند.

از درگاه خدای سبحان، طول عمر پربرکت و سرشار از عزت، تلاوم سلامت و استمرار توفیق برای این محقق بزرگ آرزو مندیم.

ایشان، نمایان است. حکایت از تسلط و احاطه بی‌چون و چرای ایشان در این عرصه دارد. همچنین در کنار اشتغال به فعالیت‌های مختلف تصحیح، تألیف، فهرست‌نگاری، نسخه پژوهی، تدریس، ترجمه و ... مقالات بسیاری را از زبان‌های عربی، انگلیسی و فرانسه در مباحث مذکور و نیز ریاضیات، فلسفه، تاریخ و ... حتی شرح حال سیاستمداران مشهور تاریخ ترجمه کرده‌اند که نشانی از تسلط و اطلاع کامل ایشان به زبان‌های مورد اشاره نیز دارد. در کنار تمامی این فعالیت‌ها، این پژوهشگر پرکار با انتشار متن کتاب «*اساس الاقتباس*» خواجه نصیر طوسی و تعلیقات آن در دو جلد، میزان تسلط و احاطه خود را در منطق و فلسفه جدید و قدیم نیز نمایان ساخته‌اند. از دیگر آثار ارزشمند استاد انوار، شرح و ترجمه فارسی بیست و دو جلد کتاب شفای بوعلی سیناست. نتیجه پژوهش‌های ایشان در تطبیق و مقابله متن اصلی کتاب با منطق ارسطو به زبان‌های انگلیسی و فرانسه، تهیه و تدوین «*فرهنگ اصطلاحات و لغات فلسفی کارآمدی*» به سه زبان عربی، انگلیسی و فرانسه است. تصحیح «*تاریخ جهان‌گشایی نادری*»، شرح و توضیح «*شرح حکمت الاشراق*» سهروردی، رفع مشکلات *دانشنامه علایی*، شرح و توضیح آثار مهم در اصول فقه شیعی از علمای برجسته، ای چون میرزای قمی، شیخ مرتضی انصاری و ملامحمد کاظم خراسانی، سلسله مقالات استاد تحت عنوان «*تهران‌شناسی*» مندرج در «*کتاب تهران*» که معرف حافظه قوی و وقوف کم‌نظیر ایشان به تاریخ و جغرافیای سیاسی و رویدادهای معاصر است که بسیاری از وقایع این دوران را خود شخصاً مشاهده کرده‌اند، از دیگر فعالیت‌های اساسی استاد می‌باشد. آشنایی و آگاهی از فعالیت‌های تحقیقی متنوع استاد انوار، در حوزه‌های وسیع و مختلف از جمله: عضویت در کمیته تقویم و شناسایی اسناد

تهران، منزل شادروان دکتر اصغر مهدوی، اردیبهشت ۱۳۸۳ به ترتیب از چپ به راست: استاد عبدالله انوار، استاد دکتر محمود امین ریاحی، استاد ایرج افشار (عکس از: نادر م. کاشانی)